

DEBAT DEBAT DEBAT DEBAT DEBAT DEBAT DEBAT DEBAT DEBAT

Om Gud og de gode ideer - en bemærkning fra slagmarkens tilskuerpladser

Det er selvfølgelig træls, at det i Danmark (men ikke kun i Danmark) som oftest er teologer, der skriver den bedste filosofi og får de bedste ideer. Træls i hvert fald for idehistorikere, efter Slagmark at dømme, for her kan man i denne klemme gøre eet af to. Man kan for det første "glemme" teologer og andre med professionel indsigt i slige sager; det var, hvad Erling Hommelgaard kom til, da han i en i øvrigt kompetent anmeldelse af Marcia Eliades værk om de religiøse ideer (Slagmark 2) opfordrede til idehistorisk beskæftigelse med disse og flot henviste til, hvordan "det hellige" so lidet var blevet placeret i fokus af Durkheim og senere gransket af en hel legion specialister, omfattende alt fra psykoanalytikere til teknologihistorikere, kort sagt alt, hvad der kan imponere en dansk idehistoriker. Religionshistorikere derimod, endsige teologer, var der tilsyneladende ingen anledning til at tage ind i varmen. Var der her tale om en fejlhandling af samme symptomale karakter, som da Roland Barthes i sit forsvar i S/Z for den langsomme læsning henviste til børn og skolelærere - og altså lod, som om han ikke vidste, at hvis der er et sted, hvor der endnu læses uendelig langsomt, evigt repeterende, stadig selvkritiserende - kort sagt på tværs af alle konjunkturer - så er det i teologien, i kirken? (Men bortset fra det vil jeg da støtte Hommelgaards opfordring og kun minde om, at uindbudte feer med samt deres uventede konsensusmodifikationer har det med at dukke op på ubejlelige tidspunkter).

Men for det andet kan man stille sig mere naiv an, end man er. Som nu Hans Jørgen Thomsen i en ligeledes ikke så skeløjet anmeldelse af Løgstrups metafysikværk (i Slagmark 4). Thomsen er på højde med sin tid og kan derfor nikke nådigt til et teologisk forsøg, der ganske vist bekræfter ham i, hvad han ved i forvejen, og som derfor i grunden er inderlig overflødigt, men som altså gør det gennem en teologisk refleksion, som alle velafrettede idehistorikere jo ved, at tiden forlængst er løbet fra. Den teologiske relevans er derfor, iflg. den skarpsindige idehistoriker, kun for "de vigende mindretal, som stadig er optaget af - eller evt. har erhvervsmæssig interesse i - spørgsmålet om, hvorvidt Gud eksisterer eller ej". Jeg kan imidlertid forsikre den lærde civilisationskritiker om, at det står endnu værre til, end han

---

 DEBAT DEBAT DEBAT DEBAT DEBAT DEBAT DEBAT DEBAT DEBAT

---

foregiver at tro. Ganske mange af dem med erhvervsmæssig interesse i Gud såvel som mange af dem uden er overhovedet ikke interesseret i, om han eksisterer - vi er endog nogle, der vil gå så vidt som til at anse spørgsmålet for et syndigt selvbedrag. Vi fremturer: vi spørger os selv om, hvordan vi dog skal gebærde os i lyset af Guds ubestridelige virkelighed. Teologien har ingen bastant ontologiske prætentioner, teologien er ikke længere skolastik, og det er ganske længe siden, at den har været det. Alt det ved enhver idehistoriker godt - Thomsen lader bare, som om han ikke gør. Men selv i denne mere ydmyge position er det klart, hvad jeg skynder mig blankt at indrømme, at mine og andres erhvervsmæssige interesser her langt fra i samme grad som f.eks. civilisationskritikerens falder sammen med menneskehedens objektive interesser. Men også ellers må jeg give civilisationskritikeren ret: civilisationen og dens kritikere vil sikkert før eller siden få gjort kål på det allerede stærkt vigende mindretal. I selskab med andre stærkt vigende mindretal (dyr, planter, primitive kulturer, små og store religioner...) som civilisationen og dens ikke mindre triumferende kritikere lokker, truer, gasser, kritiserer - og håner - ihjel, ser vi vor undergang i møde; nøgternt, fattet, uden al ressentiment, men - det kan jeg ikke nægte - ikke uden en vis melankoli.

Fra Slagmarks trofaste læser,

Hans J. Lundager Jensen
 pt. kandidatstipendiat ved
 Det teologiske Fakultets
 Institut for Gammel Testamente